

✦ STROFILOH ✦

CVVIOCVL
SOFROHIE
ATHOHITVL

SCRISORI CĂTRE
FAMILIA PROTOIEREVLM
BORIS STARK

CUPRINS

Cuvânt înainte	7
CUVÂNT către Tinerii Creștini Ruși din Diasporă în tabăra de la Nissa	11
CUVÂNT rostit după rugăciunea de rămas bun la plecarea în Rusia a Părintelui Boris Stark și a familiei lui	15
S C R I S O R I	19

Dragii mei întru Hristos, iubiți întru Domnul, Părinte Boris și *Matuška*¹ Natalia.

De ziua pomenirii scumpului vostru Seriojik², sânt cu voi sufletește.

Fericit băiețel, care, în puținii săi ani, „a plinit ani îndelungați” (Înț. lui Solomon 4: 13). Domnul l-a răpit, „ca să nu-l schimbe răutatea (lumii noastre)” (Înț. lui Solomon 4: 11).

Nu să împărtășesc împreună cu voi durerea, voiesc, ci să mă bucur împreună cu voi. Eu nu l-am cunoscut, dar scrisoarea lui către Vlădica³, m’a uimit prin maturitatea ei și prin duhul harului. Eu nu l-am cunoscut, dar scurta lui biografie, scrisă de către D-na Osorghina, mi-a dat puțința să-mi fac o idee despre acest minunat băiețel. „Nu spune cu durere: el nu mai este, ci cu bucurie: a fost”.

Poate vă veți supăra pe mine, eu însă gândesc cât se poate de sincer că, a vă fi dor de el, este un păcat înaintea lui Dumnezeu, precum și a vă întrista pentru el. Pentru el, putem, și trebuie să ne bucurăm, și să mulțămim lui Dumnezeu.

În loc de urarea: Domnul să îi odihnească sufletul!, sufletul meu îmi spune cu tărie că el a atins acea luminată Împărăție, care, dea Domnul și nouă să o dobândim pentru milostivirea Lui.

Cu multă dragoste întru Hristos, al vostru nevrednic frate,

Ier. Sofronie

¹ Formă de adresare în limba rusă pentru monahii și preotese. (N. tr.)

² Fiul mai mare al părintelui Boris și *matușkăi* Natalia; a murit la vârsta de nouă ani, pe 19 Februarie 1940.

³ Mitropolitul Evloghie (Gheorghievski), exarhul Patriarhal în Europa de Apus (†1946), duhovnicul părintelui Boris și al *Matușkăi* Natalia. El i-a cununat, le-a botezat copiii (în afară de cel mai mic), și l-a hirotonit pe părintele Boris, diacon și preot.

Noisy-le-Grand¹, 4 Ianuarie, 1948

Draga mea întru Domnul, *Matuska* Natalia.

Îmi amintesc de o întâmplare la Athos. În portul mănăstirii stătea ancorat un vas cu pânze. Dintr'o dată, pe neașteptate, s'a ridicat o furtună puternică de la apus. Valurile împingeau corabia către țarm. În fiecare clipă era primejdie să se rupă lanțul ancorei, iar corabia și marinarii să se lovească de stânci. De la fereastra trapezei mănăstirii câțiva monahi priveau corabia. Eu am ajuns în clipa când marinarii încercau să coboare peste bord în barcă, măcar să-și salveze viața. Micul vas era aruncat în sus și-n jos. Cu atât mai mult bărcuța. A sări peste bord și a nimeri în barcă era, nu numai greu, ci însemna și primejdie de moarte. Căutând la acea priveliște, un tânăr monah ce se uita prin fereastră, diaconul Serafim, nu s'a mai putut abține și a zis: „O, cum mă doare inima pentru ei!” Starețul Siluan, care era și el acolo, i-a pus mâna pe umăr liniștit și a zis: „Dacă te doare inima pentru ei, înseamnă că au scăpat”. Într'adevăr, au reușit cu toții să sară în barcă și, în chip minunat, să ajungă la cheiurile de beton, peste care, pur și simplu, i-a aruncat un val. Salvați, ei au alergat către biserică să facă o rugăciune de mulțămîtă.

Când v'ați îmbolnăvit, știu că pe mulți îi durea inima, din dragostea ce v'o poartă, și deci am încredințarea că vă veți reveni.

Dumnezeu să vă păzească prețioasa viață.

Cu multă dragoste întru Hristos,

ier. Sofronie.

Urări tuturor de Praznicul Nașterii Domnului, și vă doresc tot binele. Sărutare celor mici.

i. S.

¹ Această scrisoare, precum și următoarele cinci, au fost scrise de la Noisy-le-Grand, o suburbie a Parisului, unde Părintele Sofronie se odihnea după o boală grea. În acea vreme *Matuska* Natalia suferea de dese atacuri de inimă.

16 Ianuarie, 1948.

Draga mea întru Hristos, *Matuska*,
binecuvântare și pace de la Domnul.

Rușine îmi este înaintea voastră și a Părintelui Boris pentru că nu-sânt cu voi acum. Mă gândesc să grăbesc întoarcerea mea la Sainte-Geneviève¹ și, totodată, gândesc că, poate Domnul ne va da bucuria să vă revăd, deja întărită. Și totuși, nu vă grăbiți să vă ridicați de tot din pat. Răbdați la pat, odihniți-vă.

Simt că viața de porc pe care o duc acum, mă lipsește de chipul omenesc. Rugați-vă să-mi dea Domnul puterea de a sluji Liturgia, precum și a-mi plini datoria înaintea Lui. În chip ciudat, întotdeauna simt o pagubă duhovnicească atunci când mă întăresc trupește, când, cumva, îmi este prea bine și sânt liniștit întru toate. Sufletul mi se chinuie din prea multul somn și odihnă. Mi-e tare plicticos fără o viață duhovnicească încordată, și acum nu știu, oare să-mi îndelungesc odihna, sau nu.

În prima parte a șederii mele aici, scriam Viața Starețului Siluan, dar acum parcă mi s'a pustiit sufletul, și măcar că sânt liber aproape întreaga zi, scriu puțin și stins. „*Lipsit-a duhul meu*” (Ps. 142: 7).

*Дорогой и уважаемый
Сестран
и родителей
Матушки Натальи*

Fotografia Părintelui Sofronie
cu autograful lui

¹ Sainte-Geneviève-des-Bois: suburbie la sudul Parisului, unde Părintele Sofronie și părintele Boris slujiseră împreună în biserica „Adormirea Maicii Domnului” din cimitirul Casei Rusești.

Scriu acestea, nu ca să vă împovărez, ci iată îmi revărs necazul înaintea voastră, din pricina prea puținelor slujiri, rugăciuni, taine; vă scriu simplu, frățește; mă bucur că Domnul mi-a dat asemenea frați, și mă rog să vă ocrotească viața, pentru cei care vă iubesc.

Ieromonah Sofronie.

24 Ianuarie, 1948

Draga mea întru Hristos, *Matuska*,
binecuvântare și pace de la Domnul.

(...) Nădăjduiesc cu tărie ca Domnul să vă păzească prețioasa viață. Doar vă rog stăruitor, răbdați încă puțin, nu vă grăbiți să intrați în viața de zi cu zi. Răbdați, măcar că este cumplit de greu pentru o mamă, dar astfel veți avea doar de câștigat. Însă, dacă vă veți grăbi, teamă mi-este că iar veți cădea. Am făcut ascultare Părintelui Boris, care-mi spunea că și el, cândva, nu rămăsese la pat cât ar fi trebuit, drept care s'a vătămat rău și a zăcut la pat mai mult decât ar fi fost nevoie, dintru bun început.

Credeți-mă că nu-mi este deloc ușor moralmente, să vă părăsesc într'o astfel de vreme. Zilnic ard de dorința de a mă întoarce la dragul meu Sainte-Geneviève, unde sânt, nu puțini oameni pe care Domnul mi i-a dat ca mângâiere și pe care îi iubesc. Dar iată, așa a rânduit Dumnezeu, să bolesc, facă-se sfântă voia Sa. (...)

Mă rog pentru voi toți, pe toți vă iubesc nespus de mult, și vă rog să vă rugați pentru mine. Nădăjduiesc că Domnul îmi va da degrab bucuria de a fi împreună cu voi.

Ieromonah Sofronie.

31 Ianuarie, 1948

Dragă *Matuska* Natașa,
pacea lui Hristos să fie cu dumneavoastră.

Vreau să vă spun câteva cuvinte, aceleași pe care voiam să vi le spun și în scrisoarea dinainte, dar când te apropii de inima

unei mame, firește, încerci să fii cât mai cu luare aminte.

Închipuiți-vă că scrisoarea dumneavoastră m'a convins de faptul că am avut dreptate în prima scrisoare, însă avusesem dreptate în gândul pe care-l aveam eu, și nu în cel care reieșea din scrisoare, vrând eu să ajut și doar să ajut, și nicicum să vă îngreuiez inima.

Acum că am primit scrisoarea dumneavoastră, conținutul ei îmi dă o oarecare putință a mă exprima deja mai direct.

Văd că am rămas neînțeleș, iar dumneavoastră ați tras o concluzie contrară.

Vorba este că, dacă v-am scris în general despre copii, aceasta a fost, în parte, pentru că, atunci când este vorba despre cei mici, se întâmplă uneori să vi se tulbure inima, să vă fie dor de ei și să vă îngrijorați, iar aceasta poate totuși, deocamdată, să vă obosească inima. Dar nu către ei mi se îndrepta gândul principal, ci către Serioja. A vorbi despre sufletul cel mai drag inimii voastre, nu prea îndrăzneam, însă tocmai în caracterul amintirii lui este ceva nepotrivit, lucru ce se răsfrânge în întreaga voastră stare sufletească. Îndrăznesc să cred că eu, ca monah, cunosc lupta cu gândurile inimii ceva mai bine decât alții. Și iată, mi se pare că, dacă legat de amintirea lui Serioja, ați trăi numai bucuria mântuirii lui și folosul, în sensul unei adevărate pilde ziditoare pentru toți, totul ar fi plăcut lui Dumnezeu, și dumneavoastră de folos. Teamă-mi este însă, că la dumneavoastră se găsește, pe lângă aceasta, și ceva neplăcut lui Dumnezeu, și vouă nefolositor. Iertați-mi acest cuvânt.

Mă veți întreba: „Ce este strâmb în amintirea mea despre Serioja?” – strâmb nu este, dar este o greșală, tot așa ca și atunci când oamenii nu se roagă cum trebuie la Dumnezeu. Pe lângă aceasta, în loc de folos, se pot îmbolnăvi. Greșala dumneavoastră constă în faptul că în amintirea băiețelului introduceți o anume închipuire; vi-l închipuiți crescut mare, și altele asemenea. Ce ar fi făcut el, ce ar fi devenit el acum.

În al doilea rând (...) gândiți că, dacă nu vă întristați, este ca și cum ar dispărea dragostea dumneavoastră, ca și cum v'ați

răci față de el. Dar tocmai aici se află și greșala dumneavoastră. Nu trebuie să vă hrăniți această durere, nu trebuie să o cultivați. După atâția ani de astfel de durere pentru băiețel, poate că vă este foarte greu să mă înțelegeți și, cu atât mai mult, să o înfăptuiți.

Dea-vă Domnul și înțelegerea, și puterea de a înfăptui în viață, lucrul despre care este vorba aici.

Încredințați-l pe Seriojik lui Dumnezeu, cu bucurie. Spuneți lui Dumnezeu: „(...) Păntecele meu a slujit nașterii băiețelului, dar el este al Tău, și cred că Tu îl iubești mai mult decât mine; iar pe mine ajută-mă să-l pomenesc și să mă rog, numai așa cum este bineplăcut Ție”.

Dacă v'am pricinuit durere – iertați-mă, dar mult mă voi bucura dacă veți asculta cuvântul meu, pe care vi-l spun după Dumnezeu.

Faceți așa cum vă rog. Cereți lui Dumnezeu să vă ajute, și veți vedea binecuvântarea Domnului asupra voastră.

Cu dragoste întru Hristos, fratele dumneavoastră,

Ieromonah Sofronie.

Sărut întru Domnul pe iubitul meu Părinte Boris.

3 Februarie, 1948

Dragă întru Hristos, *Matuska* Natașa,
pace vouă de la Domnul.

Când v'am scris ultima scrisoare mă luptam dacă să v'o trimit. Am atins acolo o problemă prea grea. Mulți ani trebuie să se învețe adevărata pomenire a lui Dumnezeu, adevărata rugăciune. Adevărată – relativ, pentru că rugăciunea desăvârșită, oricum este o raritate pe pământ. Mă temeam să nu rămân neînțeleș, și deci, în loc de folos, să fi pricinuit numai durere și daună. Și, dintr'o dată, am primit scrisoarea dumneavoastră, care adânc m'a bucurat prin faptul că m'ați înțeleș. Viața noastră, oricum ar trebui să fie rugăciune. Vorbind despre pomenirea greșită a lui Serioja, aveam în vedere,

la urma urmei, greșita pomenire a lui Dumnezeu, adică rugăciunea. Este o problemă foarte serioasă. O problemă foarte grea. Cei mai mulți nu o înțeleg. Îndelung trebuie cerut Domnului, ca El Însuși să ne învețe, căci prin cugetare și prin cuvinte, nu te poți învăța.

Și dacă vă va da Domnul să înțelegeți ceea ce am vrut să spun, atuncia cu adevărat binecuvântarea lui Dumnezeu, va odihni asupra voastră. Spuneți că vreți să vă ridicați cu noi puteri. Aceasta va și fi acele noi puteri. Cât mă rog Domnului ca El să vă dea cu adevărat acele noi puteri, noua viață! Se vor ivi noi gânduri, cuvinte, un nou înțeleș.

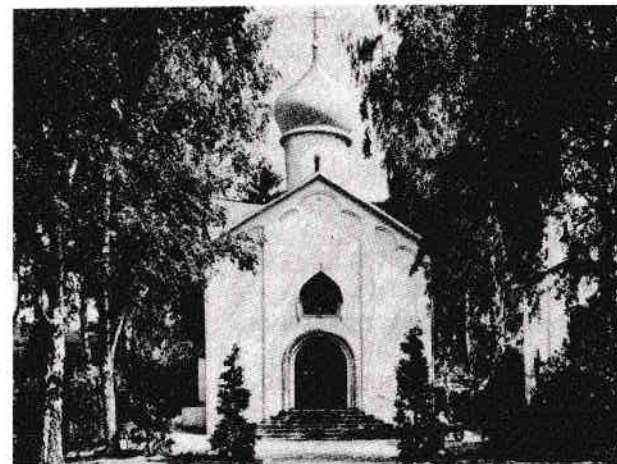
Îmi este greu să vorbesc despre aceasta, căci mă tem să nu fiu înțeleș greșit.

Într'un fel sau altul, mult mă bucur, și mulțumesc lui Dumnezeu că vă este mai bine. Au ajuns zvonuri până la mine, că Părintele Boris este foarte istovit. Așa de rău îmi pare că boala mea v'a pus în încurcătură pe toți.

Urări Părintelui Boris, Verușkăi, și sărutare celor mici.

Cu dragoste întru Hristos,

ieromonah Sofronie.

Biserica din cimitirul rusesc din Sainte Geneviève-des-Bois